

TRE UNDERSÖKNINGAR OM E-DEMOKRATI sammanfattning och analys

Tre färskas undersökningar

Folkbildningsförbundet har under våren 2006 gjort tre undersökningar om e-demokrati:

- en enkätundersökning (med kompletterande telefonintervjuer) bland kommunpolitiker (2 541 personer),
- en telefonundersökning bland riksdagspolitiker (100 personer)
- en telefonundersökning bland allmänheten (500 personer varav 350 Internetanvändare och 150 icke-användare)

Nedan görs en sammanfattning och analys av de tre undersökningarna. De redovisas i sin helhet separat.¹

Är Internet ett bra verktyg för ökad dialog/ökat inflytande?

En majoritet av politikerna tycker att Internet är ett bra verktyg för kommunen/myndigheterna när det gäller att öka dialogen med medborgarna samt öka medborgarnas inflytande (91 % av riksdagspolitikerna och 85 % av kommunpolitikerna).

Resultatet visar att det finns en hög tilltro till Internet som ett demokratiskt verktyg, medan tilltron till att e-tjänster *i realiteten* ökar invånarnas inflytande är betydligt mindre.

På frågan om huruvida kommunens hemsida/offentliga e-tjänster ökar invånarnas inflytande svarar en *minoritet* av politikerna att de tycker att de gör det.

- 37 procent av kommunpolitikerna
- 41 procent av riksdagspolitikerna

Inte heller användarna tycker i någon större utsträckning att kommunens hemsida ökar invånarnas inflytande (35 % av användarna och 39 % av icke-användarna).

Hur ser man på framtiden?

En övervägande majoritet (drygt 85 %) av politikerna tror att kommunens hemsida/offentliga e-tjänster, inom en 10-årsperiod, helt eller delvis kommer att ersätta andra kanaler för kommunal/offentlig information och service. Drygt 12 procent tror *inte* att de traditionella kanalerna kommer att ersättas av e-tjänster.

Politikernas bild av framtidsutvecklingen visar att det är hög tid att vidta åtgärder så att alla kan vara med i e-samhället.

Lokala folkomröstningar via Internet

En klar majoritet av både kommunpolitiker och allmänhet är positiva till tanken att invånarna i kommunen ska kunna delta i lokala folkomröstningar via Internet.

- 59 procent av politikerna
- 67 procent av allmänheten (74 % användare respektive 53 % icke-användare).

---

¹ E-demokrati, undersökning bland kommunpolitiker inför valet 2006
E-demokrati, undersökning bland riksdagspolitiker inför valet 2006
E-demokrati, undersökning bland allmänheten inför valet 2006
www.studieforbunden.se

Bland partierna sticker Miljöpartiet ut. Där är 74 procent positiva. Socialdemokraterna är mest negativa - 43 procent svarar "nej" på frågan om de är positiva till lokala folkomröstningar.

Det vore intressant att gå djupare in i frågan och bland annat ta reda på motiven bakom "nej-svaren". Kan exempelvis kostnadsbilden spela in eller är man avvaktande på grund av att inte alla kan eller vill delta?

Utestänger Internet?

En majoritet av både politiker och allmänhet tycker att kommunens hemsida/offentliga e-tjänster utestänger invånare som inte vill/kan använda Internet.

- 58 procent av kommunpolitikerna
- 73 procent av riksdagspolitikerna
- 65 procent av allmänheten

Riksdagspolitikerna tycker alltså i större utsträckning än kommunpolitikerna att kommunens hemsida/offentliga e-tjänster utestänger medborgare. Motsvarande gäller även när vi frågar om kommunens hemsida/offentliga e-tjänster skapar distans mellan invånarna och kommunen/myndigheterna. Knappt en av tio kommunpolitiker säger "ja" jämfört med nästan dubbelt så många riksdagsledamöter.

50 procent av riksdagspolitikerna tycker också att offentliga e-tjänster är krångliga eller uppger att de inte vet. Av kommunpolitikerna är det 34 procent som tycker så. 78 procent av icke-användarna ur allmänheten tycker att hemsidorna är krångliga eller uppger att de inte vet. Motsvarande siffra för användarna är 48 procent.

Resultaten visar nödvändigheten av att utveckla de offentliga e-tjänsterna utifrån medborgarnas behov.

Hur vill invånarna få information från kommunen?

90 procent av icke-användarna och 63 procent av användarna vill helst få information från kommunen via lokaltidningen eller med reguljär post. 30 procent av användarna vill få informationen digitalt, det vill säga via kommunens hemsida eller e-post. Ingen av icke-användarna vill få den digitalt.

Så länge inte alla är uppkopplade är det alltså angeläget att kommunerna samtidigt som de utvecklar de digitala informationskanalerna behåller de traditionella. Det är en demokratifråga.

Varför använder man inte Internet?

På frågan om vilken som är den främsta anledningen till att en stor del av befolkningen inte använder Internet svarar politikerna att de tror att många saknar kunskap om hur man gör (30 % bland både kommun och riksdagspolitiker), medan bara 6 procent av icke-användarna anger det skälet.

21 procent av kommunpolitikerna och 29 procent av riksdagspolitikerna anger bristen på tillgång till Internet/dator som skäl, medan motsvarande siffra för icke-användarna är 38 procent.

Sammanlagt 33 procent av icke-användarna uppger att de inte vill, saknar intresse och behov av eller inte ser någon nytta med Internet. Endast 11 procent av riksdagsledamöterna och 24 procent av kommunpolitikerna uppger dessa skäl.

Resultaten visar på skillnader i politikernas och allmänhetens uppfattningar om varför människor inte använder Internet. Icke-användarnas svar visar att det finns grund för uppsökande och motiverande verksamhet om man vill att denna grupp ska bli delaktig i e-samhället.

Vem/vilka har ansvar för att invånarna ska kunna ta del av digital samhällsinformation och service? (flera alternativ möjliga)

	Kommunpolitikerna:	Riksdagspolitikerna:
Staten	55 %	63 %
Kommunen	64 %	54 %
Enskilda medborgare	45 %	42 %
Annan	6 %	15 %
Vet ej	4 %	5 %

Kommunpolitikerna tar själva på sig det största ansvaret. Detsamma gör riksdagspolitikerna som tycker att staten bär det största ansvaret. Båda politikergrupperna ger också de enskilda medborgarna ett stort ansvar.

Om man ser till partipolitiska skillnader i riksdagen anser en stor majoritet hos Kristdemokraterna (80 %) och Vänsterpartiet (78 %) att staten har ansvar för att invånarna ska kunna ta del av digital samhällsinformation. Moderaterna nämner i minst utsträckning staten (31 %). Moderaterna (81 %) och Folkpartiet (75 %) nämner oftare att de enskilda individerna har ansvar.

De partipolitiska skillnaderna är inte lika stora bland kommunpolitikerna.

Vem når, motiverar och utbildar?

En överväldigande majoritet av politikerna anser att studieförbunden har bäst förutsättningar att nå, motivera och utbilda vuxna som idag inte använder Internet (flera alternativ möjliga).

Studieförbunden är beredda att förvalta detta förtroende!

	Kommunpolitiker	Riksdagspolitiker
Komvux	40 %	21 %
Privata utbildningsanordnare	16 %	16 %
AMS, Arbetsförmedlingen	12 %	9 %
Högskola och universitet	9 %	11 %
Studieförbunden	82 %	71 %
Folkhögskolorna	26 %	30 %
Individerna själva	35 %	32 %
Vet ej	5 %	9 %